

Pravda a myšlenka „Pravdy“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2008](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2008](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 15. 6. 2008
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 15. 6. 2008

Pravda a myšlenka „Pravdy“

Pravdu chápeme jako ryzí nepředmětnost, takže naším problémem je možnost takovou ryzí nepředmětnost myslit, či jinak řečeno: myšlenkově (tj. intencionálně) se k ní vztáhnout. Je to možné jen za pomoci a prostřednictvím nepředmětných intencí. Ale naše myšlení je vždycky vybaveno také intencemi předmětnými; dlouhé věky převažujícího zpředměťujícího myšlení se dokonce výhradně soustřeďovalo na práci s intencemi předmětnými a na intence nepředmětné zapomínalo a dokonce je naopak vytěšňovalo. Ale ani kdyby tohoto dlouhé věky trvajícího zaměření na předmětné stránky skutečností (pravých i nepravých jsoucen) nebylo, cílem jistě nemůže být opačný extrém, totiž zapomínání na intence předmětné a na předmětnou stránku pravých jsoucen. Nu, a z toho vyplývá nutnost nějak organizovat funkce předmětných intencí (které tu jsou v myšlení vždycky nějak přítomny) tak, aby nepředstavovaly překážku správného (pravého, pravdivého) myšlení, ale aby mu vždy byly pomoci. Prakticky to znamená, že vždycky, když budeme myšlenkově (intencionálně) zaměřeni na nepředmětnou stránku pravých jsoucen nebo když se pokusíme se myšlenkově plně soustředit na ryzí nepředmětnost, musíme předmětné intence soustředit na něco jiného, co má předmětnou stránku (na rozdíl od ryzí nepředmětnosti, která žádnou předmětnou stránku nemá). A to má své důsledky i pro to, jak můžeme také promlouvat, vypovídat a slovně formulovat. A tato skutečnost může docela dobře vysvětlovat, jak je možné a také legitimní chápat (a interpretovat) některé struktury nepravého (tj. neudálostního či nepravě událostního) dění jako „události“, aniž tvrdíme, že to eo ipso považujeme za „pravé události“ (to jsou případy třeba událostí dějinných, ale také třeba pseudoudálostního dění v kolektivech hmyzích nebo živočišných, vůbec v biotopech apod.). Jakýsi odlesk „pravosti“ pak může dovolovat takové „procesy“ odlišit od procesů „jen fyzikálních“ nebo „jen chemických“ (tj. takto nahlížených; jinak si musíme nechat svobodu při posouzení, zda takovéto „nahlížení“ je plně uspokojivé z hlediska pravosti a pravdivosti).

(Písek, 080615-2.)